

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2022 m. balandžio 26 d.
(OR. fr)

8452/22

ELARG 33
COWEB 41

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2022 m. balandžio 26 d.
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Audito Rūmų specialioji ataskaita Nr. 1/2022 „ES parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose: nepaisant pastangų, esminės problemos neišspręstos“ – Tarybos išvados

Delegacijoms pridedamos Tarybos išvados dėl Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 1/2022 „ES parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose: nepaisant pastangų, esminės problemos neišspręstos“, kurias 2022 m. kovo 22 d. priėmė Taryba (bendrieji reikalai).

Tarybos išvados dėl Europos Audito Rūmų specialiosios ataskaitos Nr. 1/2022

„ES parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose: nepaisant pastangų, esminės problemos neišspręstos“

1. Taryba dėkoja Europos Audito Rūmams už parengtą Specialiąją ataskaitą Nr. 01/2022 dėl ES paramos teisinei valstybei Vakarų Balkanuose ir atkreipia deramą dėmesį į joje pateikiamas išvadas bei rekomendacijas.
2. Taryba primena savo išvadas dėl plėtros ir stabilizacijos bei asociacijos proceso, visų pirma 2021 m. gruodžio 14 d. priimtas išvadas. Teisinė valstybė yra viena iš pagrindinių vertybių, kuria grindžiama ES, vienas iš lemiamų demokratinės pertvarkos aspektų, kuris yra tiek plėtros proceso, tiek stabilizacijos ir asociacijos proceso pagrindas ir pagrindinis kriterijus, pagal kurį vertinama pažanga siekiant narystės ES.
3. Taryba pažymi, kad audito tikslas buvo įvertinti, ar ES parama teisinei valstybei Vakarų Balkanuose buvo veiksminga, visų pirma, ar ji buvo tinkamai parengta ir ar pasiekta suplanuotų rezultatų. Šiuo tikslu auditoriai išnagrinėjo ES paramos elementus ir du tarpusavyje susijusius veiksmų srautus: i) finansinę paramą, teikiamą daugiausia pagal Pasirengimo narystei paramos priemonę (PNPP), ir ii) politinį dialogą ir dialogą politikos klausimais, ypatingą dėmesį skiriant ES prioritetams teisinės valstybės srityje Vakarų Balkanuose.
4. Taryba pabrėžia šio audito išvadų ir rekomendacijų svarbą tolesnei pagrindinių teisinės valstybės reformų pažangai Vakarų Balkanuose, tačiau atkreipia dėmesį į tai, kad auditoriai daugiausia dėmesio skyrė 2014–2020 m. laikotarpiui, visų pirma pagal PNPP II teikiamai ES finansinei paramai.

5. Taryba atkreipia deramą dėmesį į Audito Rūmų bendrą išvadą, kad nors ES veiksmams prisidėta prie reformų, tų veiksmų bendras poveikis skatinant pagrindines teisinės valstybės reformas regione buvo ribotas, ir kad viena pagrindinių to priežasčių – nepakankama vidaus politinė valia vykdyti būtinas reformas. Taryba teigiamai vertina tai, kad Audito Rūmai pripažino, jog ES prisideda prie reformų tam tikrose srityse, pavyzdžiui, gerinant teisminių institucijų efektyvumą ir rengiant atitinkamus teisės aktus ir skatinant proaktyvų požiūrį į kovą su korupcija. Tačiau ji su susirūpinimu pažymi Audito Rūmų išvadą, kad praktiškai ES parama buvo nepakankamai sprendžiamos nuolatinės problemos tokiose srityse kaip teisminių institucijų nepriklausomumas, galios koncentracija, politinis kišimasis ir kova su korupcija.
6. Be to, Taryba atkreipia dėmesį į Audito Rūmų išvadą, kad menki finansiniai bei instituciniai gebėjimai, taip pat atsakomybės už reformas trūkumas yra kliūtis projektų poveikiui ir tvarumui. Audito Rūmai mano, kad nors Komisija ir jos įgyvendinantieji partneriai šias rizikas nustatė, veiksmų joms mažinti ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu nepakako. Be to, Audito Rūmai pažymi, kad išankstinės projektų finansavimo ir įgyvendinimo sąlygos buvo taikomos nenuosekliai, galimybėmis sustabdyti paramą tam tikromis sąlygomis buvo naudojamos retai, o politinių paramos sąlygų taikymo taisyklės nebuvo aiškios. Pasak Audito Rūmų, ES parama pilietinės visuomenės veiksmams teisinės valstybės srityje pasiekti rezultatai įvertinti kaip nepakankami šio sektoriaus poreikiams patenkinti ir nebuvo atidžiai stebimi.
7. Taryba atkreipia dėmesį į Komisijos atsakymus, pridėtus prie Specialiosios ataskaitos Nr. 1/2022, ir pažymi, kad Komisija pritarė daugumai Audito Rūmų rekomendacijų ir jau pradėjo kai kurias iš jų įgyvendinti, *inter alia*, padidindama paramą žiniasklaidos laisvei ir pliuralizmui, padidindama pastangas gerinti projektų rengimą ir informavimą apie rezultatus.

8. Taryba pažymi, kad atliekant auditą nebuvo vertinti svarbūs pokyčiai, susiję su peržiūrėtos plėtros metodikos taikymu, ar naujų pagal PNPP III numatytų galimybių įgyvendinimas. Taryba atkreipia dėmesį į Audito Rūmų rekomendacijas dėl PNPP III įgyvendinimo ir pabrėžia, jog svarbu, kad visos galimos būsimos išvados ir rekomendacijos būtų pateiktos tuo metu, kai į jas bus galima atsižvelgti derybose dėl PNPP III pakeisiančios priemonės reglamento.

Taryba primena, kad peržiūrėta plėtros metodika, kurioje dar daugiau dėmesio skiriama fundamentalioms reformoms, siekiama suaktyvinti stojimo procesą užtikrinant, kad jis taptų labiau nuspėjamas, įtikimesnis, dinamiškesnis ir pasižymėtų tvirtesniu politiniu vadovavimu remiantis objektyviais kriterijais ir griežtomis pozityviomis bei negatyviomis sąlygomis, taip pat principu, kad uždaryti skyriai gali būti vėl grąžinti svarstyti. Šiame kontekste Taryba dar kartą patvirtina tvirtai ketinanti stojimo į ES proceso metu šį valstybių narių užtikrinamą politinį vadovavimą stiprinti, visų pirma palaikant nuolatinį politinį dialogą su partneriais.

Taryba taip pat primena, kad parama pagal PNPP III reglamentą turi būti grindžiama tiek veiklos rezultatais pagrįstu požiūriu, tiek teisingos dalies principu, o jos aprėptis ir intensyvumas diferencijuojami atsižvelgiant į paramos gavėjų veiklos rezultatus ir jų poreikius, ypatingą dėmesį skiriant pagrindiniams klausimams. Didelio regresio arba nuolatinio pažangos trūkumo atveju parama turi būti atitinkamai moduluojama, be kita ko, proporcingai sumažinant lėšas ir iš naujo nukreipiant jas taip, kad nebūtų pakenkta paramai, skirtai pagrindinių teisių, demokratijos ir teisinės valstybės gerinimui, įskaitant paramą pilietinei visuomenei ir, kai tinkama, bendradarbiavimą su vietos valdžios institucijomis. Jeigu pažanga atsinaujina, parama taip pat turi būti atitinkamai moduluojama siekiant toliau remti tas pastangas. Turi būti stiprinamas pilietinės visuomenės organizacijų pajėgumas, be kita ko, kai tinkama, jų, kaip tiesioginės paramos gavėjų, pajėgumas.

9. Todėl Taryba prašo Komisijos ir, kai aktualu, EIVT įgyvendinti šias Audito Rūmų rekomendacijas: 1) stiprinti teisinės valstybės reformų skatinimą plėtros procese, *inter alia*, nustatant strateginius tikslus kiekvienam paramos gavėjui; 2) toliau remti ir stiprinti pilietinės visuomenės, dirbančios teisinės valstybės reformų ir žiniasklaidos laisvės srityse, pajėgumą; 3) visapusiškai išnaudoti PNPP III reglamente numatytą galimybę moduluoti finansinę paramą ir 4) stiprinti projektų ataskaitų teikimo ir jų stebėsenos orientavimą į rezultatus.
10. Taryba prašo Komisijos iki metų pabaigos informuoti Tarybą apie pažangą, padarytą nagrinėjant Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje iškeltus klausimus, ir užtikrinti, kad jie būtų sistemingai sprendžiami.
11. Vadovaudamasi 2006 m. gruodžio 14–15 d. Europos Vadovų Tarybos patvirtintu atnaujintu konsensusu dėl plėtros ir vėlesnėmis Tarybos išvadomis, Taryba dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą dėl plėtros – tai tebėra itin svarbi Europos Sąjungos politikos kryptis. Taryba pabrėžia, kad ES ir toliau yra pasirengusi teikti paramą, ir ragina partnerius Vakarų Balkanuose dėti daugiau pastangų ir aiškiai pademonstruoti savo aktyvias pastangas vykdant teisinės valstybės reformas savo tautų interesų labui.
